

Dr. Sinan ÖZALP¹
Dr. Hüseyin Mete TANIR¹
Dr. Ülkü ÖNER²
Dr. Atilla YILDIRIM¹
Dr. Serap IŞIKSOY²
Dr. Salih KAHRAMAN¹

ENDOMETRİAL PATOLOJİLERİN GERİATRİK VE ÜREME ÇAĞI OLGULARINDA KARŞILAŞTIRILMASI

COMPARISON OF ENDOMETRIAL PATHOLOGIES AMONG CASES FROM GERIATRIC AND REPRODUCTIVE AGE GROUPS

ÖZ

Bu çalışmanın amacı, Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi, Kadın Hastalıkları ve Doğum Kliniği'ne başvuran geriatrik hastalar ile üreme çağı (15-49 yaş) olgular arasında endometriuma ait farklı histopatolojik bulguları karşılaştırmaktır.

Kliniğimize Ocak 1999-Aralık 2003 tarihleri arasında başvurup endometrial doku tanısı alan 94 geriatrik olgu ile bu tarihler arasında rastgele seçilen üreme çağındaki 200 olgunun histopatolojik bulguları Patoloji Anabilim Dalı arşivinden yararlanılarak retrospektif olarak karşılaştırıldı.

Geriatrik gruba ait histopatolojik değerlendirmede, yüksek oranda, malign olgu saptandı ($p<0.05$). İki grup arasında endometrial hiperplazi sıklığı açısından bir fark saptanmadı ($p=0.43$). Geriatrik hasta grubunda endometrial polip yüksek oranda ($p=0.02$) saptanırken, daha düşük oranda kronik endometrite rastlandı ($p=0.03$). Üreme çağında, hormonal etkiye bağlı, endometrial bulgular daha yüksek oranda saptanırken ($p=0.02$); atrofik endometriyum daha düşük oranda bulundu ($p=0.04$).

Sonuçta, geriatrik olgularda klinik değerlendirme yanında, daha yüksek oranda beklenen endometrial patolojiler yönünden tetkiklerin planlanması gerekmektedir. Bu yaş grubunda, yüksek oranda endometrial kanser olasılığı nedeni ile, endometriyumun ultrasonografi ve endometriyal biyopsi ile değerlendirilmesi önemlidir. Geriatrik olgularda, klinik yaklaşımda, bu özellikler göz önüne alınmalıdır.

Anahtar sözcükler: Geriatri, Üreme Çağı, Endometriyum, Patoloji.

ABSTRACT

The aim of this study is to compare the different endometrial histopathologies among cases from geriatric and reproductive age group (15-49 age) admitted to Department of Obstetrics and Gynecology, Osmangazi University School of Medicine.

Between January 1999-December 2003, 94 geriatric women and 200 randomly allocated reproductive age group cases were compared, on the basis of endometrial histopathological findings obtained from the archives of Pathology Department.

Percentage of endometrial pathology was higher among geriatric group ($p<0.05$). No significant differences was present among two groups in terms of frequency of endometrial hyperplasias ($p=0.43$). Geriatric cases had higher percentages of endometrial polyp ($p=0.02$) but lower percentages ($p=0.03$) in term of chronic endometritis, compared to those of reproductive age group. Hormonal endometrial changes were more relevant in reproductive age group ($p=0.02$), despite low frequency of atrophic endometrial changes ($p=0.04$).

In conclusion, in term of the probability of high frequency of endometrial pathologies, necessary work-up should be contemplated in addition to proper clinical evaluation among geriatric cases. In those age group, due to higher endometrial cancer prevalence, endometrium should be monitored by ultrasonography and endometrial biopsy. Those endometrial histopathologies observed should be kept in mind during clinical evaluation of geriatric women.

Key words: Geriatrics, Reproductive age, Endometriyum, Pathology.

Geliş: 7/7/2004

Kabul: 6/8/2004

¹ Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi, Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalı, Meşelik Kampüsü 26480, Eskişehir,

² Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi, Patoloji Anabilim Dalı, Meşelik Kampüsü 26480, Eskişehir,

İletişim: Yrd. Doç.Dr. Hüseyin Mete TANIR, Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi, Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalı, Meşelik Kampüsü 26480, Eskişehir
Tel: (0222) 239 84 12 • Fax: (0216) 352 00 83 • E-mail: mtanir@superonline.com

GİRİŞ

Geriatrik yaş kadınlar menopozda oldukları için, over ve endometrium atrofik değişiklikler göstermektedir. Bu yaş grubunda vajinal kanamanın olması, klinik değerlendirmeyi gerektiren bir durumdur. Periyodik yıllık jinekolojik muayeneler, genel jinekolojik sağlık yanında, endometriyumun monitörizasyonu için önemlidir. Buna karşın, herhangi bir jinekolojik şikayet olmadığı sürece, az sayıda geriatrik olgu, jinekoloji kliniklerine başvurmaktadır. Bu yüzden de, mevcut malignitelerin tanısı gecikmektedir.

Endometrial patolojisi olan postmenopozal kadınların en sık başvuru şikayeti vajinal kanamadır. Kanama ile birlikte, karında şişkinlik, kötü kokulu akıntı, vajenden kitle ele gelmesi diğer kliniğe başvuru nedenlerini teşkil eder. Yıllık jinekolojik kontrollerde, ultrason sonrası, endometriumda kalınlık artışı (5mm) ve endometriyal düzensizlik, malignite yönünden değerlendirilmelidir. Üreme çağındaki olgularda ise, hormonal dengesizliklerin endometrium dokusuna olan yansımaları ile, benign endometrial patolojiler daha sık oranda görülmektedir (1,2).

Bu retrospektif çalışma ile, geriatrik yaş grubu ile üreme çağı yaş grubundaki kadınlar, mevcut endometriyal histopatolojiler yönünden değerlendirilmiş ve sonucunda, elde edilen bulguların tartışılması planlanmıştır.

GEREÇ VE YÖNTEM

Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi, Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalı'na 01.01.1999 ile 31.12. 2003 tarihleri arasında başvuran ve klinik değerlendirme sonrası yapılan endometrial biyopsi sonunda patolojik tanı alan 65 yaş üzeri 94 olgu ile, aynı tarihler arasında rastgele seçilen 200 üreme çağı olgusu, retrospektif olarak, değerlendirmeye alındı. Bu iki

gruba ait endometrial histopatolojik değerlendirmeler, Patoloji Anabilim Dalı arşivinden yararlanılarak, karşılaştırıldı.

İstatistiksel analiz için SPSS (SPSS 11.0, Chicago IL, USA) bilgisayar paket programı kullanıldı. Non-parametrik bulgular, Fisher exact ki-kare testi ile değerlendirildi. P<0.05 değeri istatistiksel olarak anlamlı kabul edildi.

BULGULAR

Geriatrik ve Üreme çağı olgularının yaş ortalamaları sırasıyla, 69.7±2.1 yıl ve 40.5±1.7 yıl olarak saptandı. Geriatrik yaş grubunda en sık rastlanan histopatolojik bulgunun, 46 (%49) olguda rastlanan, endometrium kanseri olduğu görüldü. Aynı oran, üreme çağı grubunda %0.5 (1 olgu) idi (Tablo1). Tablo 1'de de görüldüğü gibi, endometrial polip, geriatrik grupta ikinci sırada saptanan (%32) endometrial patoloji grubunu oluşturdu. Bu oran, diğer grupta, % 11 oranında bulundu (p=0.02). Geriatrik grupta, 3. sırada yer alan endometrial patoloji, atrofik endometriyum (%10) olarak saptandı ve istatistiksel olarak, diğer gruba göre (%0.5) daha yüksek oranda idi (p=0.04). Kronik endometrit, üreme çağı olgularda (%8.5), geriatrik gruba göre (%2) daha yüksek oranda bulundu (p=0.03).

Üreme çağındaki grupta, hormonal etkinin gözlemlendiği proliferatif, sekretuar, menstrüel irregüler endometrium ve gestagen etkisinde kalmış endometrium histopatolojik tanıların toplamı 151 (%75.5) olarak gözlemlendi. Geriatrik grupta ise, hormonal etki 3 olguda (%3) saptandı (p=0.02).

TARTIŞMA

Bu çalışmada, geriatrik grupta en sık rastlanan endometrial histopatolojinin endometrium kanseri olduğu görülmektedir. Bunun yanında, genç yaş grubta daha benign ağırlıklı endometrium patolojilerinin yer aldığı dikkati çekmiştir. Yapılan literatür taramasında üreme çağındaki olgular ile geriatrik ka-

Tablo 1. Geriatrik ve Üreme çağı kadınlarda endometriyal histopatolojik bulguların dağılımı.

Histopatolojik Tanı	Üreme çağı grubu (15-49 yaş)		Geriatrik yaş grubu (65 yaş ve üzeri)		p değeri
	n	%	n	%	
Atrofik endometrium	1	0.5	9	10	0.04
Proliferatif endometrium	63	31.5	2	2	
Sekretuar endometriyum	46	23	—	—	0.03
İrregüler endometrium	32	16	—	—	
Menstrüel endometrium	5	2.5	—	—	0.02
Gestagen etkisi	5	2.5	1	1	
Kronik endometrit	17	8.5	2	2	0.04
Endometrial polip	22	11	30	32	
Endometrial hiperplazi	8	4	4	4	0.04
-Basit	6	—	3	—	
-kompleks	2	1	—	—	0.04
Malignansi	1	0.5	46	49	
-endometrioid adenokanser	1	0.5	34	—	0.04
-seröz karsinom	—	—	11	—	
-miks tip adenokanser	—	—	1	—	0.04
TOPLAM	200	100	94	100	

dınların endometrium histopatolojilerinin irdelendiği bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Endometrium kanseri, kadın genital kanserleri arasında en sık rastlanan kanser olup, Amerika Birleşik Devletleri'nde görülen kadın genital kanserlerinin yarısını oluşturmaktadır. Her sene 39.000 yeni endometrium kanseri vakası tanımlanmakta ve bunlara bağlı, yıllık 6600 ölüm olgusu bildirilmektedir (3,4). Geriatrik grup kadınlarda, endometrial değerlendirmeyi gerektiren en önemli semptom, vajinal kanamadır (5). Postmenopozal dönemde rastlanan endometrial patolojiler içinde sıklıkla: endometrial atrofi (%60-80), endometrial polip (%2-12), endometrial hiperplazi (%5-10), hormon tedavisine bağlı değişiklikler (%1.5-25) ve endometrium kanseri (%10-17) gelmektedir (5). Bu çalışma sonucunda, geriatrik yaş grubunda, klasik bilginin tersine, % 49 oranında endometrium kanseri saptanmıştır. Bu bulgu, beklenildiği gibi, endometrium kanserinin ileri yaşlarda görüldüğü bilgisini doğrulamaktadır. Endometrium kanserinin bu kadar yüksek oranda saptanmasının diğer bir nedeni de, kliniğimize bölgedeki olguların referans edilmesidir. Bu olguların ne kadarının postmenopozal kanama ile başvurduğu yazıda vurgulanmamıştır. Çalışmamızda, sadece Patoloji spesimenleri incelenerek, retrospektif bir bulgu dökümü yapılmıştır. Endometrium polip, atrofi ve hiperplazi oranları ise, sırasıyla, %32, %10 ve %4 oranında saptanmıştır.

Vajinal kanama miktarı ve semptom derecesinden bağımsız olarak, her postmenopozal kanama dikkatli bir şekilde araştırılmalıdır. Bu nedenle, bu grup olgularda, yıllık endometrium ultrasonografi ile kalınlık ölçümleri ve 5 mm ve üstü olgularda endometrial biyopsi alma gerekmektedir (6).

Yine çalışmamız sonucunda dikkat çekecek bir nokta ise, üreme çağı olgularındaki endometrium patolojilerinin benign

ağırlıkta olduğudur. Yine bu grupta, bir olguda, endometrium kanserine rastlanılmıştır. Beklenildiği gibi, endometriumda hormonal değişiklikleri yansıtan histopatolojik bulgular, sıklıkla, genç yaş olgularında görülmüştür. Tablo 1 'de de görüldüğü gibi, geriatrik gruba göre, endometrium enfeksiyonunu düşündüren histopatolojik bulgular, seksüel yönden aktif, genç grupta daha fazla oranda izlenmektedir.

Sonuç olarak, yaş ilerledikçe, karşılaşılan jinekolojik sorunlar açısından, klinisyen dikkatli olmalıdır. Özellikle geriatrik yaş grubunda, rutin jinekolojik tarama ve muayene yanında, vajinal kanama durumunda, endometriumun ultrasonografi, salin sonohisterografi (SİS) ve endometrial biyopsi triajı ile uterin kavitenin değerlendirilmesi gerekmektedir.

KAYNAKLAR

1. Gordon MD, Irekand K . Pathology of hyperplasia and carcinoma of endometrium. *Semin Oncol* 1994;21:64-70.
2. Holst J, Koskela O, von Schoultz B. Endometrial findings following curettage in 2018 women according to age and indication. *Ann Chir Gynaecol* 1983;72:274-7.
3. Jemal A, Thomas A, Murray T et al. Cancer statistics, 2002. *CA Cancer J Clin* 2002;52:23-47.
4. MacMahon B. Risk factors for endometrial cancer. *Gynecol Oncol* 1974;2:122-129.
5. Fortier KJ. Postmenopausal bleeding and the endometrium. *Clin Obstet Gynecol* 1986;29:440-445.
6. Lawrence PO, Melissa HF, Ernest Z, Walter B. Triage of abnormal uterine bleeding : a comparison of endometrial biopsy and transvaginal sonohysterography versus fractional curettage with hysteroscopy. *Am J Obstet Gynecol* 1998;178:956-61.